

Raport z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2022

Poniżej szczegółowo opisane zostały cele, zadania oraz wskaźniki, które w ramach realizacji programu udało się osiągnąć.

I. Cel główny: utrzymanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin, a także dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. Zrealizowano ponadpodstawowe programy terapeutyczne wspomagające rehabilitację osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu w Szpitalu Miejskim im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

Czas niezbędny do przeprowadzenia skutecznej terapii to 18-24 miesiące (może trwać dłużej). Pierwszy, podstawowy etap psychoterapii uzależnienia od alkoholu odbywa się w poradni terapii uzależnienia i trwa do sześciu miesięcy lub w oddziale dziennym terapii uzależnienia od alkoholu i trwa do ośmiu tygodni. Osoby uzależnione kierowane są także na leczenie w placówkach stacjonarnych, które z reguły trwa około ośmiu tygodni. Cały cykl psychoterapii uzależnienia trwa średnio ok. dwóch lat i obejmuje: 240 godzin terapii grupowej, 50 godzin terapii indywidualnej oraz sesje rodzinne (wg potrzeb klienta). Pacjenci mają również możliwość korzystania z grup samopomocowych działających na terenie gminy np. AA - Anonimowych Alkoholików, która funkcjonuje w ramach Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień.

Z ponadpodstawowej terapii uzależnienia od alkoholu skorzystało - **86 osób**.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Narastanie problemu alkoholowego skłania niepijących członków rodziny do szukania sposobów pozwalających im przetrwać w sytuacji permanentnego stresu, braku poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji, niemożności zaspokojenia elementarnych potrzeb psychologicznych, a czasami również biologicznych. Osoba pijąca z biegiem czasu coraz silniej koncentruje się na alkoholu, wycofuje się z pełnienia ról życiowych, przestaje łączyć na rzecz rodziny, a czasem nawet interesować się swoimi bliskimi. Wymaga opieki i obsługi. Współuzależnienie nie jest chorobą - jest zespołem nieprawidłowego przystosowania się do sytuacji problemowej. Koncentrując się na szukaniu sposobu ograniczenia picia partnera, osoba współuzależniona nieświadomie przejmując odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie ułatwia pijącemu dalsze spożywanie alkoholu. Osoby współuzależnione mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychosomatycznego poprzez korzystanie z pomocy oferowanej w Centrum Zdrowia Psychicznego, gdzie mogą uzyskać bezpłatną pomoc. Dodatkowym wsparciem są spotkania grupy Al-Anon, która funkcjonuje w ramach Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień. Z terapii dla osób współuzależnionych skorzystały - **23 osoby**.

2. Zrealizowano program terapeutyczny dla Dorosłych Dzieci Alkoholików w Szpitalu Miejskim im. Jana Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

W programie terapeutycznym wzięło udział **20 kobiet i 1 mężczyzna**. Uczestnicy korzystali z sesji: diagnostycznych (39 sesji), psychoterapii indywidualnej (127 sesji), psychoterapii grupowej (odbyło się 89 sesji) oraz rodzinnej (9 sesji). Nie wszyscy pacjenci byli gotowi na uczestnictwo swoich rodzin w procesie terapeutycznym, a część z nich nie posiada osób bliskich, które chciałyby

brać udział w sesjach rodzinnych. Większość uczestników zamierza kontynuować udział w programie w roku kolejnym.

3. Zrealizowano program terapeutyczny dla pacjentów doznających przemocy domowej, korzystających ze świadczeń terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu w Szpitalu Miejskim im. Jana Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

W programie wzięło udział **12 pacjentów** doznających przemocy domowej w tym 10 kobiet i 2 mężczyzn. Przez cały okres trwania programu monitorowano sytuacje uczestników pod kątem występowania przemocy.

Tabela nr 1

Lp.	Wiek	Płeć	ICD 10	Liczba świadczeń zdrowotnych - sesje diagnostyczne	Liczba świadczeń zdrowotnych- sesje indywidualne	Liczba sesji grupowych (godzin)
1.	69	Kobieta	F43.2	0*	28	96
2.	39	Kobieta	F10.2	0*	18	36
3.	58	Kobieta	F43.2 F10.2	0*	25	96
4.	37	Kobieta	F10.2	0*	32	81
5.	57	Kobieta	F43.2	0*	3	0
6.	35	Kobieta	F43.2 F10.2	0*	21	16
7.	37	Kobieta	F43.2 F10.2	0*	11	36
8.	48	Kobieta	F43.2	3	17	4
9.	42	Mężczyzna	F10.2	2	25	76
10.	31	Mężczyzna	F43.2 F10.2	3	10	0
11.	45	Kobieta	F43.2 F10.2	1	7	16
12.	50	Kobieta	F43.2 F10.2	1	9	32
Razem				10	106	x

*7 pacjentów rozpoczęło program w roku 2021 dlatego w roku 2022 nie brali udziału w sesjach diagnostycznych

F43.2 – zaburzenia adaptacyjne (współuzależnienie)

F10.2 – uzależnienie od alkoholu

4. Zrealizowano szkolenia mające na celu podniesienie kwalifikacji osób pracujących w obszarze uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu w Szpitalu Miejskim im. Jana Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

Zrealizowano zadanie mające na celu podniesienie kwalifikacji osób pracujących w obszarze uzależnień pn. „Supervizja dla zespołu terapeutycznego - realizującego terapię uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu” – odbyły się cztery sesje, w których brał udział zespół terapeutyczny ze Szpitala Miejskiego im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. - Centrum Zdrowia Psychicznego - **4 osoby**.

5. Zrealizowano program profilaktyczno-terapeutyczny dla osób w wieku od 10 do 35 roku życia zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych od środków psychoaktywnych w Szpitalu Miejskim, Jana Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

W programie wzięło udział **11 osób** (w wieku od 11-28 lat). 7 osób ukończyło program, a 2 zostały skierowane na leczenie stacjonarne. Program składał się z sesji diagnostycznych i indywidualnych, których łącznie przeprowadzono 60. Pacjenci mieli możliwość zarówno kontaktu bezpośredniego z terapeutą jak i telefonicznego.

6. Zrealizowano programy profilaktyczno-terapeutyczne dla rodziców/opiekunów dzieci zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych od środków psychoaktywnych w Szpitalu Miejskim im. Jana Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego

W programie terapeutycznym wzięło udział **14 rodziców**. Zajęcia składały się z sesji indywidualnych i grupowych. Podczas zajęć przepracowywane były takie tematy jak: praca nad rozpoznawaniem własnych emocji, kontrola, bezsilność, psychologiczne mechanizmy uzależnień.

7. Zrealizowano ponadpodstawowe programy terapeutyczne wspomagające rehabilitację osób dorosłych uzależnionych od narkotyków w Szpitalu Miejskim im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

W przypadku leczenia uzależnienia od narkotyków mechanizmy uzależnienia, czas i metody prowadzenia terapii są podobne jak w przypadku uzależnienia od alkoholu.

Z ponadpodstawowej terapii uzależnienia od narkotyków skorzystało **12 osób**.

8. Zrealizowano program Candis dla problemowych użytkowników przetworów konopi w Szpitalu Miejskim im. Jana Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

Candis jest krótkoterminowym programem terapii dla osób uzależnionych od marihuany lub innych przetworów konopi. Adresowany do osób powyżej 16 roku życia, wykorzystuje założenia i metodę dialogu motywującego oraz koncepcje behawioralno – poznawcze. W trakcie 10 sesji terapii indywidualnej klienci programu nabywają umiejętności ułatwiające utrzymywanie abstynencji, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, komunikowania się itd. Zajęcia koncentrują się na budowaniu motywacji do zmiany zachowania oraz wzmacnianiu kompetencji i umiejętności przydatnych w utrwalaniu pożądanego zachowań.

W programie Candis wzięło udział **30 uczestników**.

Dodatkowe dane statystyczne Szpitala Miejskiego im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego lata 2019-2022 uwzględniające świadczenia finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Tabela nr 2

Lp.	Pacjenci z problemem uzależnienia/współuzależnienia od alkoholu	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu (finansowana przez NFZ), w tym:	184	143	206	212
1a.	ilość udzielonych porad	1.094	1.016	1.275	1.276
3.	Liczba osób w oddziale dziennym (finansowane przez NFZ)	74	39	62	76
4.	Liczba osób objętych programami podstawowymi (finansowane przez NFZ)	86	34	32	25
5.	Liczba osób uczestniczących w programach terapii współuzależnienia (finansowane przez NFZ)	21	14	23	31
6.	Liczba osób objętych programami ponadpodstawowymi (finansowane przez Urząd Miasta)	60	57	70	86

7.	Liczba osób uczestnicząca w programach terapii współuzależnienia (finansowane przez Urząd Miasta)	15	10	17	23
Lp.	<i>Pacjenci z problemem uzależnienia/współuzależnienia od substancji psychoaktywnych</i>	<i>Rok 2019</i>	<i>Rok 2020</i>	<i>Rok 2021</i>	<i>Rok 2022</i>
1.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych (finansowane przez NFZ), w tym:	54	47	57	64
1a.	ilość udzielonych porad	347	317	473	547
2.	Liczba osób objętych programami podstawowymi (finansowane przez NFZ)	33	38	28	46
3.	Liczba osób uczestnicząca w programach terapii współuzależnienia (finansowane przez NFZ)	12	7	14	16
4.	Liczba osób dorosłych objętych programami ponadpodstawowymi (finansowane przez Urząd Miasta)	9	11	11	12
5.	Liczba osób do 18 r. ż. objętych programem profilaktyczno - terapeutycznym/*Liczba osób objętych programem profilaktyczno-terapeutycznym w wieku 10-35 lat. Program uruchomiony w roku 2022 (finansowane przez Urząd Miasta)	7	2	9	11*
6.	Liczba rodziców i opiekunów osób do 18 r. ż uczestniczących w programie profilaktyczno-terapeutycznym (finansowane przez Urząd Miasta)	17	9	5	14
7.	Liczba uczestników programu Candis (finansowane przez Urząd Miasta)	22	24	32	30

Dane statystyczne Szpitala Miejskiego im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego lata 2019-2022 stanowiące uzupełnienie tabeli nr 2.

Tabela nr 3

Lp.	Pacjenci z problemem uzależnienia/nadużywania alkoholu	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	<i>Liczba osób, które zgłosiły się do poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu ogółem, w tym:</i>	<i>184</i>	<i>143</i>	<i>206</i>	<i>212</i>
1a	liczba osób, które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy	97 (K- 35, M- 62)	67 (K-23, M- 44)	106 (K-34, M-72)	128 (K-47, M-81)
2.	Liczba osób, które ukończyły program podstawowy	57	21	25	12
3.	Liczba osób z diagnozą uzależnienie od alkoholu	160	126	181	178
4.	Liczba osób z diagnozą picie szkodliwe*	3	3	2	3
Lp.	Pacjenci z problemem uzależnienia/nadużywania substancji psychoaktywnych	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	<i>Liczba osób, które zgłosiły się do poradni terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych ogółem, w tym:</i>	<i>54</i>	<i>47</i>	<i>57</i>	<i>64</i>

1a	liczba osób, które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy	29 (K-13, M-16)	14 (K-9, M-5)	40 (K-18, M-22)	15 (K-5, M-10)
2.	Liczba osób, które ukończyły program podstawowy	24	36	4	15
3.	Liczba osób z diagnozą uzależnienie od narkotyków	42	38	41	46
4.	Liczba osób z diagnozą używanie szkodliwe*	6	2	2	2

K - kobiety, M - mężczyźni

* Picie szkodliwe/używanie szkodliwe - powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne; ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu czy narkotyków.

Uzależnienie od alkoholu czy narkotyków to choroba chroniczna i nawracająca. Wszyscy pacjenci uzyskują bezpłatną i natychmiastową pomoc, już po pierwszym kontakcie rozpoczyna się proces terapeutyczny. Nie jest możliwe całkowite wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania objawów i szkód zdrowotnych z nimi związanych. Z 276 osób, które zgłosiły się do obu poradni w roku 2022 aż dla 133 (52 %) jest to kolejna próba podjęcia leczenia.

W roku 2022 notuje się wzrost liczby osób, korzystających z oferty Centrum Zdrowia Psychicznego. Przybyło również, co jest szczególnie niepokojące, pacjentów pierwszorazowych w przypadku uzależnienia od alkoholu. W stosunku do roku 2019 (sprzed pandemii) wzrosła o 16% liczba osób, które zgłosiły się do obu poradni oraz o 11% liczba osób, które uzyskały diagnozę uzależnienie. Niewątpliwie okres izolacji i różnego typu obostrzeń związanych ze wzmożonymi zachorowaniami na koronawirusa spowodował, że nadużywanie środków psychoaktywnych i ten sposób radzenia sobie z emocjami stał się niejako ukrytym kosztem pandemii i mógł doprowadzić do nawrotu choroby lub rozwoju nałogu u osób znajdujących się w grupie ryzyka.

II. Cel główny: poprawa funkcjonowania rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem tych, w których występują problemy uzależnień oraz przemocy poprzez m.in. udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. Sfinansowano działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej (w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie).

W ramach interwencji kryzysowej specjaliści zatrudnieni w OIK służyli pomocą i wsparciem osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej poprzez udzielanie porad oraz konsultacji, a także współpracę z innymi instytucjami.

Poradnictwo specjalistyczne w trybie ciągłym świadczone było przez pedagoga, prawnika oraz kierownika Ośrodka. W roku 2022 sporym problemem okazało się zatrudnienie psychologa. Dwóch psychologów pracowało w okresie od stycznia do maja. Natomiast od maja do listopada w Ośrodku były 3 wakaty na te stanowiska. Pomimo ponawianego ogłoszenia o naborze wakaty nie zostały obsadzone. Dopiero w listopadzie udało się zatrudnić na umowę zlecenie psychologa (w wymiarze 70 godz. miesięcznie).

Od 6 kwietnia, po wejściu w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa (Dz.U. 2023 r. poz. 103 z późn. zm.), przyjęto na staż psychologa (posługującego się językiem ukraińskim, rosyjskim oraz językiem polskim i angielskim w stopniu komunikatywnym) celem zabezpieczenia potrzeb osób przybywających do Świnoujścia z Ukrainy. Z pomocy specjalisty skorzystały zarówno osoby dorosłe, dzieci przeżywające traumę wojenną oraz pracownicy MOPR w zakresie tłumaczenia i

pomocy obywatelom Ukrainy w załatwieniu spraw bieżących. Biorąc pod uwagę powyższe, przez okres sześciu miesięcy usługi psychologiczne realizowane były w dość wąskim wymiarze i przede wszystkim obywatelom Ukrainy.

Tabela nr 4

Lp.	Porady psychologiczne - obywatele Ukrainy	2022 r.
1.	Liczba osób, które skorzystały z porad psychologicznych ogółem, w tym:	47
1a	liczba osób dorosłych	33
1b	liczba dzieci	14
2.	Liczba porad udzielonych przez psychologa ogółem, w tym:	221
2a	liczba porad udzielonych dorosłym	124
2b	liczba porad udzielonych dzieciom	97

Działania pracowników OIK były ukierunkowane na udzielanie poradnictwa specjalistycznego w ramach interwencji kryzysowej. Przeprowadzono 8 interwencji, podczas których pomocą objęto 22 osoby.

W listopadzie 2022 r. na prośbę Związku Nauczycielstwa Polskiego Oddział w Świnoujściu przeprowadzono spotkanie z emerytowanymi nauczycielami dotyczące tematu samotności i osamotnienia wśród seniorów i przeciwdziałaniu temu zjawisku, w spotkaniu uczestniczyło 15 osób.

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli w szkoleniach podnoszących kwalifikacje: „Nieśmiałość, lęk społeczny, fobie-diagnoza, terapia CBT dzieci i młodzieży” oraz „Strategia rozwiązywania problemów społecznych”. Odbyło się pięć godzin superwizji, w której uczestniczył psycholog i kierownik OIK.

Do OIK zgłosiło się 179 rodzin, z czego 176 skorzystało z porad i konsultacji, natomiast 3 deklarowały chęć skorzystania z pomocy, jednak nie przyszły na planowane spotkanie ze specjalistą.

Tabela nr 5

	Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej	Ilość osób kontynuujących korzystanie z pomocy z lat poprzednich	Ilość osób zgłaszających się po raz pierwszy	Ilość osób z problemem alkoholowym	Ilość osób z problemem przemocy	Ilość osób z problemem narkomanii
2019	380	209	171	19	25	2
2020	396	130	266	22	17	7
2021	354	125	229	6	18	3
2022	256	190	66	8	12	1

Tabela nr 6

Lp.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świnoujściu	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba osób, które skorzystały z porad psychologicznych, w tym	306	252	212	130
1a	liczba porad udzielonych przez psychologa	1.196	1.155	890	399
2.	Liczba osób, które skorzystały z porad prawnika	60	81	81	57
2a	liczba porad udzielonych przez prawnika	139	118	128	71
3.	Liczba osób, które skorzystały z porad pedagogów/specjalistów pracy z rodziną	14	7	14	7
3a	liczba porad udzielonych przez pedagogów/specjalistów pracy z rodziną	22	18	27	14
4.	Liczba osób na konsultacji kierownika OIK*, w tym:	-	36	30	40
4a	liczba konsultacji kierownika OIK*	-	55	54	72
5.	Łącznie ilość udzielonych porad	1.357	1.346	1.099	556

*Statystyki zbierane od 2020 r.

Na podstawie zgromadzonych danych w roku 2022 obserwuje się spadek liczby klientów korzystających z pomocy OIK, w tym klientów pierwszorazowych. Na powyższą sytuację z pewnością miały wpływ wyżej opisane braki kadrowe.

2. Wspomagano realizację funkcji opiekuńczo-wychowawczej i kompensacyjnej w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka, w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, poprzez finansowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Zlecono, w drodze konkursu, zadanie publiczne polegające na prowadzeniu specjalistycznych placówek wsparcia dziennego Towarzystwu Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Szczecinie:

- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Nr 1 przy ul. Sosnowej 16,
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Nr 2 przy ul. Dąbrowskiego 4,
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Nr 3 przy ul. Modrzejewskiej 20.

Tabela nr 7

Lp.	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego	Nr 1	Nr 2	Nr 3	Razem
1.	Liczba miejsc w placówce	30	25	30	85
2.	Liczba dzieci, które skorzystały z oferty w ciągu roku	40	38	30	108
3.	Średnia dzienna liczba dzieci, które skorzystały z oferty*	16	18	9	43
4.	Liczba dzieci, u których wg opinii pracowników nastąpiła poprawa funkcjonowania w placówce oświatowej	15	21	10	46

5.	Liczba dzieci, u których wg opinii pracowników nastąpiła poprawa funkcjonowania w grupie rówieśniczej	25	20	11	56
6.	Liczba dzieci, u których wg opinii pracowników nastąpiła poprawa funkcjonowania w rodzinie	6	12	8	26
7.	Liczba dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	13	4	12	29
8.	Liczba dzieci z rodzin z problemem narkotykowych	2	2	0	4

*Średnią liczbę dzieci obliczono sumując liczbę dzieci będących w placówce w poszczególnych dniach przez liczbę dni funkcjonowania placówki, podając z dokładnością do jednej osoby.

Spośród dzieci korzystających z pomocy placówek 27% pochodziło z rodzin z problemem alkoholowym. Reszta, to dzieci z rodzin, które borykają się głównie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Wg pracowników, u 43% dzieci korzystających z oferty placówki nastąpiła poprawa funkcjonowania w szkole, u 52% poprawa funkcjonowania w grupie rówieśniczej, zaś u 24% nastąpiła poprawa funkcjonowania w rodzinie.

Na podstawie zebranych informacji przez pracowników placówek wsparcia dziennego planowano rodzaje i specyfikę zajęć. Prowadzono następujące formy pracy z dziećmi:

- zajęcia rozwijające zainteresowania i zdolności – plastyczne, muzyczne, teatralne, czytelnicze, informatyczne, kulinarne, gry i zabawy ruchowe, dożywianie,
- działania wychowawcze – prace na rzecz placówki, utrzymywanie porządku i poszanowanie sprzętu, wyrabianie i utrwalanie nawyków higienicznych, utrwalanie zasad postępowania akceptowanych społecznie, aktywizowanie do udziału w konkursach i zawodach, rozwijanie wrażliwości na krzywdę ludzką i potrzebę niesienia pomocy innym, poszanowanie otaczającego środowiska,
- zajęcia socjoterapeutyczne – rozwijanie komunikacji interpersonalnej, radzenie sobie z emocjami i uczuciami, budowanie konstruktywnej hierarchii wartości, radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, radzenie sobie z nadmiernym stresem i napięciem, umiejętności odmawiania w sytuacjach nakłaniania przez rówieśników do zachowań ryzykownych, eliminowania agresji fizycznej i konfliktów rówieśniczych,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – rozwijanie zasobu pojęć oraz werbalizacji myśli, wyrównywanie braków szkolnych, rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego, usprawnianie percepcji słuchowej w zakresie analizy i syntezy słuchowej, pamięci słuchowej, usprawnianie motoryki małej w zakresie przygotowania do nauki pisanja,
- zajęcia logopedyczne, zajęcia z profilaktyki uzależnień.

Ponadto podejmowano pracę z rodziną: udzielano porad, prowadzono stałą i systematyczną współpracę z rodzicami, współpracowano z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi i pracownikami MOPR.

3. Zrealizowano programy profilaktyczne wspierające rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich.

W okresie od 1 marca do 16 grudnia 2022 r. zrealizowano 6 edycji programów mających na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Przeprowadzono pięć edycji programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców” oraz jedną edycję programu „Rodzeństwo bez rywalizacji”.

Każda edycja trwała 36 godzin dydaktycznych. 5 edycji programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców ” rozpoczęło 68 osób, a ukończyło **46 osób**, a jedną edycję programu „Rodzeństwo bez rywalizacji” rozpoczęło 10 osób, a ukończyło **8 osób** (osoby te wcześniej

ukończyły „Szkółę dla rodziców i wychowawców”). Do Programu uczestnicy kierowani byli przez: kuratorów sądowych - 5 osób, pedagogów szkolnych – 9 osób, pracowników socjalnych – 6 osób, asystenta rodziny – 2 osoby, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną - 9 osób, koordynatorów procedury Niebieskie Karty – 3 osoby. Część uczestników trafiła do programu za namową znajomych, którzy brali udział we wcześniejszych edycjach.

Efektem realizacji programu było wyposażenie uczestników w podstawowe umiejętności psychologicznego kontaktu umożliwiające pozytywne funkcjonowanie w rodzinie, nabycie umiejętności stanowienia granic w kontakcie z dzieckiem, opanowanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania problemów, rozpoznawanie potrzeb i uczuć dziecka. Wszyscy uczestnicy potwierdzili wzrost kompetencji wychowawczych, docenili możliwość dyskusji w grupie na własne tematy, rozmowy o swoich potrzebach oraz otrzymania fachowej porady.

4. *Prowadzono wsparcie psychologiczne za pomocą środków komunikacji na odległość (infolinia).*

Zlecono, w drodze konkursu, Fundacji Speak Up z siedzibą w Świnoujściu realizację w roku 2022 zadania pn.: „Świadczenie usług dla mieszkańców miasta Świnoujście, w szczególności dla dzieci i młodzieży, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych, polegających na udzielaniu wsparcia psychologicznego, psychodietetycznego oraz doradztwa zawodowego za pomocą środków komunikacji na odległość”. W ramach zadania udzielono porad psychologicznych, z których skorzystało **30 osób** i psychodietetycznych, z których skorzystało **35 osób**, nie było zainteresowania poradami udzielanymi przez doradcę zawodowego. Mimo intensywnej promocji projektu poprzez posty sponsorowane w mediach społecznościowych - 45.147 odsłon informacji na Facebook oraz w formie tradycyjnej – rozdano ok. 5 tys. ulotek (w tym np. w placówkach oświatowych, placówkach ochrony zdrowia, skrzynkach pocztowych) zainteresowanie taką formą pomocy nie było zadowalające, dlatego też zdecydowano o rezygnacji z zadania w roku 2023.

III. Cel główny: upowszechnianie i wdrażanie działań/programów profilaktycznych, wspierających rozwój, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. *Zrealizowano program wczesnej profilaktyki agresji w placówkach oświatowych i świetlicach środowiskowych metodą Treningu Umiejętności Prospołecznych i Treningu Zastępowania Agresji (ART).*

Trening Umiejętności Prospołecznych i Zastępowania Agresji (ART) to jeden z bardziej skutecznych behawioralnych programów zmiany zachowań agresywnych i przemocowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych na zachowania pożądane, prospołeczne. Programy wczesnej profilaktyki agresji w roku 2022 prowadzone były jedynie w Przedszkolu Miejskim Nr 10, Szkole Podstawowej Nr 6 oraz w Centrum Edukacji Zawodowej i Turystyki. Powyższe wynikało z braków w kadrze trenerskiej (aktualnie trzy placówki posiadają czynne pary trenerskie). Łącznie przeprowadzono 10 edycji programu, w których wzięło udział **95** dzieci/młodzieży (w tym 24 osoby na podstawie wskazań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej) oraz **44** rodziców/opiekunów. Po realizacji treningów zebrano opinie na temat zachowania uczestników. Kadra pedagogiczna zauważyła poprawę zachowania u 68% dzieci biorących udział w oddziaływaniach natomiast rodzice/opiekunowie u 72%.

Treningi Art. realizowane są w placówkach oświatowych nieprzerwanie od 2010 r. i do chwili obecnej wzięło w nich udział 1.497 uczniów.

2. Zlecono psychoterapeucie uzależnień **realizację programu wczesnej interwencji pn. „Fred Goes Net”**. Program rekomendowany jest przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii i adresowany do osób w wieku 14-21 lat, które eksperymentują z substancjami psychoaktywnymi. Zadanie nie zostało zrealizowane. Wykonawca, mimo podejmowanych prób i kontaktów z placówkami oświatowymi nie zdołał zebrać minimalnej grupy uczestników, która umożliwiłaby realizację zadania.

3. **Zrealizowano rekomendowany przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii program przeciwdziałania przyjmowaniu substancji uzależniających przez uczniów „Unplugged”**. Celem programu jest ograniczenie liczby inicjacji używania substancji psychoaktywnych tytoniu, alkoholu, narkotyków, ograniczenie rozwoju intensywności używania tj. przejścia od fazy używania eksperymentalnego do fazy używania problemowego.

W roku 2022 program realizowany był jedynie w jednej placówce oświatowej - Szkole Podstawowej Nr 6. Aktualnie tylko ta placówka oświatowa posiada czynnych trenerów. W związku z brakami w kadrze trenerskiej z zaplanowanych 9 edycji wykonano jedynie 5, w których wzięło udział: **58 uczniów i 11 rodziców**.

Trenerzy wykonali ewaluację programu:

- 90% % uczniów stwierdziło, że ich uczestnictwo zwiększyło zasób wiedzy nt. skutków i ryzyka związanego z używaniem substancji psychoaktywnych,
- 71% uczniów stwierdziło, że jest zadowolonych z udziału w programie,
- 69% uczniów poleciłoby innym uczniom udział w tym programie.

Program Unplugged realizowany jest w placówkach oświatowych nieprzerwanie od roku 2015 i do chwili obecnej wzięło w nim udział 710 uczniów.

4. **Zrealizowano autorski program z zakresu profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

W okresie od 15 lutego do 16 grudnia 2022 r. zrealizowano autorski program z zakresu profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. takich, które ze względu na deficyty emocjonalne i społeczne mogą wymagać nauczania indywidualnego bądź są objęte nauczaniem indywidualnym/ zindywidualizowaną ścieżką nauczania. Celem programu była psychoedukacja i integracja młodzieży, tak aby stworzyć możliwość powrotu lub bezpiecznego uczestnictwa w środowisku szkolnym i rówieśniczym m.in. poprzez: zwiększenie kompetencji społecznych uczestników, obniżenie poziomu lęku, wzmocnienie poczucia własnej wartości.

Zrealizowano:

- 1) dwie edycje zajęć integracyjno–terapeutycznych pn. „Ja wśród ludzi”,
- 2) dwie edycje zajęć terapeutycznych „Ja i mój wewnętrzny świat” dla osób, które ukończyły blok pn. „Ja wśród ludzi”.

Blok „Ja wśród ludzi”

Pierwszą edycję rozpoczęło 16 uczniów, w wieku 12-14 lat, w tym: 2 dzieci z Zespołem Aspergera, 2 osoby pod stałą opieką lekarza specjalisty i psychologa, 5 osób wspieranych indywidualną terapią psychologa, 7 osób ze wskazań z placówek oświatowych. Program ukończyło **14 osób**.

Drugą edycję, rozpoczęło 17 osób w wieku 15-18 lat, w tym: 4 dzieci z Zespołem Aspergera, 4 osoby pod opieką psychologa, 5 osób pod stałą opieką lekarza specjalisty, 4 osoby wykazywały problemy emocjonalne zakłócające ich funkcjonowanie w środowisku szkolnym i rodzinnym. Program ukończyło **13 osób**.

Blok „Ja i mój wewnętrzny świat”

W pierwszej edycji, adresowanej do dzieci w wieku 12-14 lat edycji uczestniczyło 9 osób. Program ukończyło **8 osób**. W drugiej edycji, adresowanej do młodzieży w wieku 15-18 lat uczestniczyło 8 i ukończyło **8 osób**.

Wspólna praca grupowa spowodowała widoczne zmiany w zachowaniu uczestników, co potwierdzają wyniki ankiet przeprowadzonych zarówno z samymi uczestnikami, jak i ich rodzicami/opiekunami. Wyniki ankiet potwierdzają obniżenie lęku przed szkołą, wzmocnienie pozytywnego obrazu siebie zwiększenie kompetencji społecznych poza grupą terapeutyczną.

Rezultaty twarde realizacji zadania udało się uzyskać w odniesieniu do 22 z 33 uczestników programu: w 18 przypadkach rodzice zrezygnowali ze składania wniosku do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o nauczanie indywidualne lub zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia, w 4 przypadkach rodzice wycofali się (po udziale dzieci w edycji wiosennej programu) z kontynuowania zindywidualizowanej ścieżki nauczania.

W ramach programu odbyły się także spotkania konsultacyjne i psychoedukacyjne adresowane do rodziców i opiekunów. Uczestniczyło w nich łącznie **41 osób** (w wielu przypadkach oboje rodziców/opiekunów).

5. Zrealizowano zajęcia animacyjno-profilaktyczne na wybranych miejskich placach zabaw i miejscach aktywności fizycznej.

Zlecono, w drodze konkursu, Fundacji Speak Up z siedzibą w Świnoujściu zadanie pn.: „Organizacja zajęć animacyjno-profilaktycznych na wybranych miejskich placach zabaw i miejscach aktywności fizycznej”, w okresie od 1 maja do 30 września 2022 r.

Pozalekcyjne zajęcia dla dzieci i młodzieży odbywały się rotacyjnie na: Platanowym Raju przy ul. Malczewskiego, Osiedlowym Mini Parku na Warszawie, skate parku na ul. Grunwaldzkiej, Świecie Zabaw i Sportu przy ul. Grunwaldzkiej. Łącznie zrealizowano 385,5 godzin zajęć, w tym:

- 216 zajęć animacyjnych,
- 81 zajęć psychologa z kwalifikacjami trenera,
- 66 godzin zajęć na skate parku,
- 22,5 godzin zajęć treningu umiejętności społecznych.

Adresatami programu były dzieci i młodzież w wieku od 11 do 18 lat. Frekwencja na zajęciach wynosiła do 30 dzieci. Szacunkowo, miesięcznie objęto zajęciami animacyjno-profilaktycznymi około 200 dzieci i młodzieży. Dodatkowo zorganizowano dla rodziców/opiekunów zawody i pokaz umiejętności na skate parku, w wydarzeniu wzięło udział 20 osób.

Realizacja zadania przyczyniła się do bezpiecznego, aktywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, zintegrowania środowiska lokalnego, poprawy współdziałania w grupie rówieśniczej poprzez wspólną naukę o zabawę.

6. Zrealizowano pozalekcyjne zajęcia sportowe adresowane do dzieci i młodzieży.

Zlecono, w drodze konkursu, realizację pozalekcyjnych zajęć sportowych 18 podmiotom, z oferty których skorzystało łącznie 1.085 osób (dzieci i młodzież).

Tabela nr 8

LP.	Nazwa organizacji /klubu sportowego, z którym zawarto umowę	Rodzaj oferowanych zajęć	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach
1.	Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny „Maraton”	zajęcia sportowe z lekkiej atletyki	50
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Keja”	zajęcia sportowe z żeglarstwa	30
3.	Klub Tańca Sportowego „Jantar”	zajęcia sportowe z tańca	46
4.	Morski Klub Sportowy „Flota”	zajęcia sportowe z piłki nożnej	40
5.	Stowarzyszenie Winkids	zajęcia sportowe z pływania	160
6.	Świnoujski Klub Karate Kyokushin	zajęcia sportowe ze sztuk walki	75
7.	Świnoujska Akademia Karate Kyokushin	zajęcia sportowe ze sztuk walki	60
8.	Uczniowski Klub Sportowy „Prawobrzeże”	zajęcia sportowe z piłki nożnej	120
9.	Uczniowski Klub Sportowy "Czwórka-Albatros"	zajęcia sportowe z piłki nożnej	60
10.	"SLUKSW „Pomorze”	zajęcia sportowe ze sztuk walki	30
11.	Stowarzyszenie Winkids	zajęcia sportowe z akrobatyki	60
12.	Fundacja Baltica Sport	zajęcia sportowe z piłki nożnej	140
13.	LUKS "Berserkers Team Świnoujście"	zajęcia sportowe ze sztuk walki	51
14.	LUKS "Berserkers Team Świnoujście"	zajęcia sportowe z akrobatyki	28
15.	Stowarzyszenie rekreacyjno-sportowe Polskie Ratownictwo Wodne	zajęcia sportowe z pływania	20
16.	Klub sportowy Capoeira Brasil GCB	zajęcia sportowe ze sztuk walki	30
17.	Klub Tańca Sportowego „ATU”	zajęcia sportowe z tańca	45
18.	Stowarzyszenie Winkids	zajęcia sportowe z piłki nożnej	40

7. Zrealizowano kampanię edukacyjno-informacyjną adresowaną do młodzieży nt. szkodliwości środków psychoaktywnych.

Zlecono, w drodze konkursu, Fundacji Speak Up z siedzibą w Świnoujściu zadanie pn. „Realizację kampanii edukacyjno-informacyjnej adresowanej do młodzieży nt szkodliwości środków psychoaktywnych”, w okresie od 1 września do 31 grudnia 2022 r. W ramach realizacji zadania przeprowadzono na terenie szkół ponadpodstawowych zajęcia z młodzieżą w następujących blokach tematycznych: Trzeźwy kierowca, Cięża bez używek, Doping w sporcie. W zajęciach wzięło udział 625 uczniów.

IV. Cel główny: utrzymanie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. *Prowadzono Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień.*

Zlecono, w drodze konkursu, realizację zadania publicznego polegającego na prowadzeniu Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień przy ul. Hołdu Pruskiego 13 Stowarzyszeniu Trzeźwościowemu „Hol” im. J. Dobrowolskiego. Członkowie Stowarzyszenia propagowali zdrowy styl życia, brali udział i współorganizowali cykliczne imprezy o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym – łącznie 67 imprez. Centrum funkcjonowało, jak w latach ubiegłych, przez sześć dni w tygodniu w godzinach od 17.00 do 21.00. Osoby potrzebujące mogły skorzystać z punktu informacyjnego, klubokawiarni, biblioteki. W klubokawiarni osoby uzależnione, członkowie ich rodzin mieli możliwość spędzania bezpiecznie wolnego czasu, mogli zapoznać się z fachową literaturą dotyczącą problemu uzależnień. W pomieszczeniach klubu organizowane były cykliczne spotkania trzech grup samopomocowych AA (anonimowych alkoholików), AL-ANON (osób współuzależnionych), AN (anonimowych narkomanów) oraz dodatkowo grupy AŻ (anonimowych jedzeniowików). Podczas tych spotkań długoletni i ugruntowani w swej abstynencji członkowie klubu dzielili się doświadczeniami z osobami w początkowym okresie trzeźwienia. Odbływały się także cykliczne szkolenia ogólnorozwojowe prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień - zorganizowano 11 szkoleń, w których wzięły udział łącznie 73 osoby. Zajęcia te były szczególnie ważne dla osób z dłuższą abstynencją, które mają wciąż problemy w zakresie komunikacji interpersonalnej.

Z oferty stowarzyszenia korzystali: członkowie i ich rodziny, osoby nieزرeszone, przyjezdni szukający wsparcia podczas urlopów - **około 100 osób** (w związku z pandemią widoczny spadek zainteresowania ofertą Centrum – w porównaniu z latami poprzednimi).

2. Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym z zakresu FAS. Prenumerata specjalistycznych czasopism, zakup materiałów niezbędnych do przeprowadzenia szkoleń i działań w zakresie edukacji publicznej, sprzętu dla animatora.

Zlecono, w drodze konkursu, Zachodniopomorskiej Fundacji Pomocy Rodzinie „Tęcza Serc” z siedzibą w Szczecinie realizację kampanii edukacyjno-informacyjnej z zakresu FAS/FASD adresowanej do mieszkańców miasta. W ramach kampanii:

- przeprowadzono dwa szkolenia warsztatowe dla przedstawicieli instytucji pomocowych z zakresu wiedzy na temat FAS oraz pracy z dzieckiem z FAS- w szkoleniach wzięły udział 33 osoby, uczestnicy otrzymali pakiety materiałów dydaktycznych
- uruchomiono 8 godzinny punkt konsultacyjny, w ramach którego wykwalifikowana kadra przeprowadziła wstępne badanie 7 dzieci i udzieliła konsultacji ich rodzicom/opiekunom,
- przygotowano i opublikowano 4 artykuły na temat FAS/FASD w lokalnych mediach,
- przekazano świnoujskim placówkom ochrony zdrowia 1.000 sztuk ulotek informacyjno-edukacyjnych.

Zaprenumerowano specjalistyczne czasopisma (Remedium, Świat Problemów) podnoszące kompetencje pracowników Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej.

Pracownik Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej uczestniczył w konferencji organizowanej przez Urząd Marszałkowski w dniu 25 listopada 2022 r. Konferencja miała na celu zaprezentowanie m.in.

Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026 oraz założeń współczesnej profilaktyki.

3. *Utrzymano funkcjonowanie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*

W ramach Komisji funkcjonowały trzy zespoły zadaniowe:

- zespół motywujący prowadzący rozmowy z osobami nadużywającymi od alkoholu,
- zespół kontrolujący punkty sprzedaży napojów alkoholowych,
- zespół opiniujący o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą rady gminy,

dodatkowo raz w tygodniu pełniony był dyżur przez członka Komisji, dzięki któremu osoby i ich rodziny borykające się z problemem z zakresu uzależnień czy przemocy mogły skorzystać z pomocy. W 2022 r. odbyło się 49 dyżurów, w trakcie których zgłosiło się 29 osób.

Prowadzona była również obsługa administracyjna Komisji.

Zespół motywujący.

Zespół motywujący odbył **72 posiedzenia**, na których rozpatrywał sprawy osób mających problem z nadużywaniem alkoholu oraz stosowaniem przemocy wobec członków rodziny. Łącznie na posiedzenia zespół motywujący zaprosił 360 osób (z problemem uzależnienia oraz świadków) każda z ww. osób zapraszana była kilkakrotnie. Członkowie zespołu motywującego powołani zostali do składu 32 grup roboczych realizujących procedurę Niebieskie Karty, w 3 sprawach wystąpili z wnioskiem do sądu rejonowego o wgląd w sytuację rodziny małoletnich dzieci, w 7 sprawach skierowali wniosek do sądu rejonowego o nałożenie zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu, w 2 sprawach skierowano wniosek do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie o wgląd w sytuację rodziny, 18 osób skierowano na badanie przez biegłego sądowego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

W większości prowadzonych spraw członkowie KRPA współpracowali: z Sądem Rejonowym, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuraturą Rejonową, Komendą Miejską Policji, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Centrum Zdrowia Psychicznego.

Tabela ilustruje ilość wniosków złożonych do KRPA i ilość wniosków skierowanych przez Komisję do Sądu Rejonowego w Świnoujściu w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Tabela nr 9

Lp.	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Ilość wniosków złożonych do KRPA	60	51	49	56
2	Ilość umorzonych postępowań*	37	47	43	38
3.	Ilość wniosków Komisji skierowanych do Sądu Rejonowego w sprawie zobowiązania do leczenia w zakładzie leczenia odwykowego	4	14	16	7

*postępowania umarzane są w przypadku braku przesłanek ustawowych lub w związku z podjęciem leczenia. Średni czas prowadzonego przez KRPA postępowania to 1,5 roku.

Zespół kontrolujący punkty sprzedaży napojów alkoholowych.

Tabela przedstawia ilość dokonanych kontroli pod kątem przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w latach 2019 – 2022.

Tabela nr 10

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Ilość skontrolowanych punktów ogółem	16	8	29	32

W roku 2022 zespół kontrolujący skontrolował 32 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 12 punktów usytuowanych w najbliższej okolicy placówek oświatowych, placówek wsparcia dziennego i opiekuńczo-wychowawczych, domów kultury realizujących ofertę dla dzieci i młodzieży. Kontrole nie wykazały naruszeń prawa związanych z przestrzeganiem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które mogłyby skutkować wnioskami o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Zespół opiniujący.

W roku 2022 odbyły się 32 posiedzenia zespołu opiniującego, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydała **95 postanowień** (wszystkie pozytywne), w tym: do spożycia w miejscu sprzedaży - 60 (gastronomia), do spożycia poza miejscem sprzedaży –35 (handel).

Zawarto umowy z biegłymi (lekarzem psychiatrą i specjalistą psychoterapii uzależnień), którzy wydawali opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - zgodnie z wymogiem określonym w §5 ust.1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (Dz. U. Nr 250, poz. 1883 z późn. zm.).

Dane przedstawiające ilość opinii wydanych przez biegłych w przedmiocie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w latach 2019-2021.

Tabela nr 11

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Ilość opinii wydanych przez biegłych sądowych o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego	8	9	10	12

Poniesiono koszty opłat sądowych, za złożenie wniosków do Sądu Rejonowego w Świnoujściu w sprawie wszczęcia postępowania nieprocesowego wobec osób nadużywających alkoholu.

3. Zrealizowano zadanie inwestycyjne – zabawy w dżungli – budowa placu zabaw w Zespole Szkolno-Przedszkolnym przy ul. Sądziej.

W ramach zadania – zakupiono m.in. sprzęt sprawnościowo-zabawowy, huśtawki, ławki.

4. Prowadzono schronisko dla osób bezdomnych wraz z ogrzewalnią.

Zlecono Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej z siedzibą w Szczecinie zadanie polegające na prowadzeniu schroniska dla osób bezdomnych wraz z ogrzewalnią.

Liczba osób mieszkających w roku 2022 w schronisku dla osób bezdomnych – 50. Liczba osób korzystających z ogrzewalni (czynna wyłącznie w okresie od stycznia do kwietnia i od października do grudnia w godz. 18.00 – 8.00): styczeń - 26 osób, luty – 30, marzec – 30, październik – 6, listopad - 21, grudzień - 25. Liczba osób, którym udało się wyjść z bezdomności – 8. Dodatkowo 9 osób podjęło terapię w Centrum Zdrowia Psychicznego, 1 osoba uczestniczyła w grupach wsparcia w Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień, 1 osoba ukończyła program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podsumowanie

Wszystkie zaplanowane w Programie cele zostały zrealizowane. Osoby potrzebujące pomocy oraz ich rodziny, miały możliwość kompleksowego, bezpłatnego korzystania ze specjalistycznej pomocy świadczonej przez podmioty i instytucje realizujące program. Upowszechniano i wdrażano programy profilaktyczne, w tym rekomendowane. Przeprowadzono programy podnoszące kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów oraz programy profilaktyczne w placówkach oświatowych, w tym autorski program z zakresu profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zorganizowano dwie kampanie informacyjno-edukacyjne: jedną adresowaną do osób dorosłych na temat alkoholowego zespołu płodowego, drugą do młodzieży nt. środków psychoaktywnych i dopingu w sporcie. Młodzież korzystała z dowolnych zajęć sportowych w 18 klubach, a w okresie od maja do września z oferty animatorów profilaktycznych zatrudnionych na miejskich placach zabaw (Platanowym Raju przy ul. Malczewskiego, Osiedlowym Mini Parku na Warszawie, skate parku na ul. Grunwaldzkiej, Świecie Zabaw i Sportu przy ul. Grunwaldzkiej).

Nie udało się zrealizować jednego z zadań – programu dla młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi pn. Fred goes net (mimo podejmowanych przez realizatora prób nie zebrała się wystarczająca do uruchomienia programu grupa), a jedno z zadań - infolinia wsparcia psychicznego, mimo wysiłków włożonych w promocję, nie cieszyła się zbyt dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Realizacja niektórych zadań była utrudniona - braki kadrowe w Ośrodku Interwencji Kryzysowej spowodowały spadek liczby świadczonych usług psychologicznych, a brak wystarczającej liczby trenerów szkolnych programów profilaktycznych spowodował mniejszą niż zakładano liczbę edycji programu Unplugged czy Treningu Umiejętności Prospołecznych ART.

Istotną wiadomością z ostatnich badań ogólnopolskich (ESPAD – Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę – Raport o zagrożeniach i rozwoju dzieci w Polsce) jest kontynuacja trendu spadkowego spożywania alkoholu przez młodzież oraz przełamanie trendu wzrostowego używania przetworów konopi wśród młodzieży szkolnej. Większość uczniów jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Jednak o stopniu ryzyka, według młodzieży, decyduje bardziej nasilenie używania niż rodzaj substancji. W zakresie ocen dostępności napojów alkoholowych odnotowuje się powolną, ale pozytywną tendencję zmniejszania się odsetka uczniów określających swój dostęp jako łatwy. Rozpowszechnienie używania „dopalaczy” wykazuje do 2011 r. trend spadkowy. Podobnie zmniejszają się odsetki uczniów otrzymujących propozycje zakupu, otrzymania bądź użycia tych substancji¹.

¹ Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną, Warszawa 2020 r.

Jednakże wydarzenia ostatnich lat (wynikające m.in. ze stanu zagrożenia epidemicznego, konfliktu zbrojnego na Ukrainie czy niepewnej sytuacji gospodarczej) prowadzą do znacznego pogorszenia się stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa, co w dłuższym okresie może spowodować falę wzrostu zachowań ryzykownych, w tym nadużywania substancji psychoaktywnych, przemocy czy uzależnień behawioralnych. Dlatego też w latach następnych, kolejnym wyzwaniem dla gminy będą uzależnienia behawioralne oraz problemy związane ze zdrowiem psychicznym. Uzależnienia behawioralne dotyczą ludzi w każdym wieku ale to dzieci i młodzież są grupą najbardziej na nie narażoną. O ile prawo reguluje dostęp do alkoholu i brak legalnego dostępu do narkotyków o tyle dostęp do internetu, gier online, telefonów jest w tym sensie poza kontrolą. Zmiana ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wprowadziła możliwość finansowania ze środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych nowego zadania tj. prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w związku z tym w latach kolejnych tego typu działania będą realizowane.

Z badań przeprowadzonych na zlecenie Rzecznika Praw Dziecka wynika, że średnio co siódme dziecko odczuwa niezadowolenie ze swojego życia w stopniu zagrażającym jego zdrowiu psychicznemu. Dlatego też konieczne jest uzupełnienie wiedzy rodziców/opiekunów, a także przedstawicieli „instytucji pomocowych” oraz placówek oświatowych o zagadnienia związane ze zdrowiem psychicznym, czynnikami wpływającymi na pogorszenie zdrowia i diagnozowaniem stanów wymagających interwencji, a w dalszej kolejności wdrożenie programów profilaktycznych i interwencyjnych związanych z funkcjonowaniem psychicznym.

Biorąc pod uwagę powyższe, w dalszym ciągu konieczne są i będą realizowane działania profilaktyczne, terapeutyczne adresowane do osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz podnoszące kompetencje zawodowe kadry pracującej w tych obszarach.